

agrīnajām pilsētām. I. Misāns secina, ka Daugmales ekonomiskie sakari bija vērsti uz ārpusi, bet nemainīja tās apkārtējās teritorijās dzīvojušo sabiedrību. Sekojot šai loģikai, veidotos paradokss, ka, šķērsojot it kā viduslaikiem piedēvējamās Daugmales robežu, cilvēks atkal nonāktu aizvēsturē. Pieņemot, ka pirms 1200. gada te bija tāds pats modelis kā Ziemeļeiropā un ka Daugmale tajā ļoti labi iekļaujas, nozīmētu, ka te bija periods ar tādu pašu nosaukumu, kā tas ir pieņemts Ziemeļeiropā, bet pēc tā perioda, sākot ar 12. un 13. gadsimta miju, – “īstie” viduslaiki. I. Misāns rezumēja, ka jaunākajā vēstures literatūrā arvien vairāk izskan doma, ka Eiropas identificēšana ar Rietumeiropu ir novecojis skatījums, ka ir dažādas Eiropas – ir latīņu, ir pagāniskā, ir bizantiskā Eiropa un nevajadzētu justies mazāk vērtīgiem tāpēc, ka te ir bijis tāds vai šāds modelis. Konkrētu notikumu gaitas rezultātā vēlākās Livonijas telpa tika iekļauta vienā pasaulē, te ienāca attiecīgajai pasaulei tipiskās dzīves formas, un te telpai nācās pēc tiem noteikumiem attīstīties.]

A. Vijups: Rezumējot diskusiju, varam secināt, ka ir nepieciešama viduslaiku periodizācijas sakārtošana. Ir nepieciešams koordinēt izpratni par jēdzienu “viduslaiki” starp arheologiem un vēsturniekiem. Jārūpina par kritērijiem. Attiecībā uz viduslaiku sākumposmu un jauno laiku beigu posmu ir jāmeklē kritēriju kopums, kas ļautu periodus nodalīt un par ko visi spētu vienoties. Domāju, ka diskusija ir rosinājums nākotnē diskursu veidot konferences formātā, ar plašāku dažādu nozaru referentu loku, skatoties reģionāli kā uz Livoniju, nevis Latviju, un skatoties arī uz Lietuvas teritoriju.

Pierakstījusi Ineta Lipša

STARPTAUTISKĀS ETNOLOGU UN FOLKLORISTU BIEDRĪBAS 10. KONGRESS LISABONĀ

2011. gadā no 17. līdz 21. aprīlim Portugālē Lisabonas Universitātē (*Universidade Nova de Lisboa*) notika Starptautiskās etnologu un folkloristu biedrības (*Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore* – SIEF) 10. kongress. Tajā piedalījās apmēram 950 zinātnieku no 49 valstīm. Pateicoties Valsts kultūrkapitāla fonda finansiālajam atbalstam, šajā forumā bija iespējams piedalīties šīs informācijas autorei A. Karlsonai, kā arī vēl divām pētniecēm – D. Bulai (LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts) un A. Vaivadei (Latvijas Kultūras akadēmija, Latvijas Universitātes Juridiskā fakultāte). Šogad atšķirībā no iepriekšējiem kongresiem Latviju pārstāvēja salīdzinoši liels dalībnieku skaits – pieci. Bez jau nosauktajām SIEF 10. kongresa darbā piedalījās arī V. Muktupāvels (Latvijas Mūzikas akadēmija) un G. Ozoliņš (Daugavpils Universitāte).

Kongresa ietvaros notika virkne dažādu pasākumu: zinātniskā konference – referātu sekcijas, zinātniski praktiskās darbnīcas un posteru prezentācijas; etnogrāfisko filmu skate; jaunāko zinātnisko publikāciju (grāmatu un žurnālu) izstāde – pārdošana; tematisko SIEF darba grupu sanāksmes; SIEF Ģenerālā asambleja, kā arī izglītojošās ekskursijas.

Zinātniskās konferences darbs trīs dienu laikā norisa 89 sekcijās. Katru dienu vienlaikus notika apmēram 25–35 grupu darbs. Kopumā konferencē analizēto tēmu loks bija ļoti plašs gan tematiski, gan ģeogrāfiski. Ārkārtīgi plašā un apjomīgā konferences programma zināmā mērā sarežģīja izvēli, kurās sekcijās piedalīties un kurus referātus noklausīties. Nereti vienā laikā tika lasīti vairāki tematiski saistoši referāti. Tomēr konferences organizētāji bija centušies atvieglot šo procesu, iepriekš internetā SIEF mājaslapā, vietnē <http://www.nomadit.co.uk/sief/sief2011/panels.php5>, publicējot visu sekciju anotācijas un darba kārtībā iekļauto referātu tēzes (īsu kopsavilkumu un nedaudz garāku – izvērsto satura izklāstu).

Norises mūsu valstī šajā konferencē tika atspoguļotas ne tikai Latvijas zinātnieku četros sekciju referātos (D. Bula, A. Karlsons, G. Ozoliņš, A. Vairode) un vienā plenārsēdes referātā (V. Muktupāvels), bet arī trīs ārvalstu zinātnieku – T. Metsas (*Mets*, Igaunija), J. de Vrijs (*Vries*, Īrija) un M. Lindkvista (*Lindqvist*, Zviedrija) referātos, kuru pētījumu tēmas bija saistītas ar Latviju. Igaņu pētnieces T. Metsas referātā tika analizēts, kā viduslaiku vēstures interesentu grupa rada vēsturisko vidi Vecrīgā, izveidojot viduslaiku stila restorānu, vienlaikus pelnot līdzekļus sava vaļasprieka finansēšanai. Zviedru zinātnieka prof. M. Lindkvista pētījuma objekts bija zviedru uzņēmēju darbība Latvijā, izveidojot lielu koksnas skaidu (šķeldas) ražotni. Visi uzņēmuma strādnieki no Latvijas tika vesti uz Zviedriju, kur viņi apguva ražošanas tehnoloģijas, darba kultūru un zviedru valodu, lai zviedru uzņēmēji, strādājot Latvijā, varētu justies kā mājās. Savukārt trešajā – J. de Vrijs referātā klausītāji tika iepazīstināti ar viesstrādniekiem no Latvijas. Īpaši tika uzsvērts, ka šajā gadījumā netiekot runāts par latviešu viesstrādniekiem, bet gan par viesstrādniekiem *no Latvijas*. Kā piemēri bija izvēlēti trīs cilvēki: kosmopolītisku uzskatu latviešu sieviete – Latvijas pilsoņe, krievu tautības vīrietis – Latvijas nepilsoņs un krievu tautības Latvijas pilsoņs no etniski jauktas ģimenes. Visi respondenti ir pareizticīgie. Referāts iekļāvās plašākā pētījumā par reliģiju lomu migrantu dzīvē. Lai arī konferences dienās bija iespēja dzirdēt tikai nelielu daļu no visu ziņojumu kopuma, ļoti izteikti varēja konstatēt, ka etnologu pētījumos dominē tematiski un hronoloģiski ar mūsdienām saistītu jautājumu risinājumi. Vairumā gadījumu tie nespēja pārskatīt par ļoti plašām materiālu kopām, toties akcentēja dažādus šodienas sabiedrības dzīves jautājumus.

Kongresa laikā notika arī darba grupas “*Culture Heritage and Property*” (vadītāja prof. Dr. K. Kūtma, Tartu Universitāte) sanāksme, kuras gaitā ievēlēja darba grupas aktīvu un vienojās par turpmāko ikgadējo konferenču norises vietām un laikiem. 2011. gada konference tiek organizēta Pori (Somija) 14.–17. septembrī, un tās nosaukums ir “*Heritage and Individuals*”.

SIEF Ģenerālā asambleja uzklusēja SIEF prezidenta prof. Ulriha Kokela (*Kockel*) runu, apsprieda dažus organizatoriskas dabas jautājumus un noklausījās darba grupu vadītāju ziņojumus. Noslēgumā tika paziņots nākamā SIEF kongresa norises laiks un vieta. 11. kongress paredzēts jau pēc diviem gadiem (līdzšinējo trīs gadu intervāls tika saīsināts līdz diviem gadiem) 2013. gadā Tartu (Igaunija).

Anete Karlsons